

Vermogensoverdracht

Bij het opstellen van een financiële planning zijn de inkomens- en vermogensplanning belangrijke onderdelen. Inzicht krijgen in het toekomstige (netto besteedbaar) inkomen en de ontwikkeling van de vermogenspositie biedt doorgaans financiële rust. Een goed financieel plan geeft inzicht in de mogelijkheden maar ook de onmogelijkheden bij het realiseren van wensen en het bereiken van doelen. Juist vanwege alle onzekerheden over de (financiële) toekomst is een financiële planning een bruikbaar spoorboekje welke kan worden ingezet bij het nemen van de juiste financiële beslissingen.

Vermogensoverdracht

Een financieel plan kijkt ook naar de mogelijkheden om fiscaal aantrekkelijk vermogen over te dragen naar toekomstige erfgenamen. De overdracht van vermogen kan na overlijden plaatshebben maar ook tijdens het leven. Dit onderdeel van de financiële planning wordt ook wel nalatensplan of estateplanning genoemd. Als er vermogen na overlijden overgaat van de overledene naar een erfgenaam is er erfbelasting (voorheen successierecht) verschuldigd. Gaat er vermogen over tijdens het leven dan wordt er schenkbelasting geheven. De twee heffingen zijn, uitgezonderd de vrijstellingsbedragen, gelijk aan elkaar. Een belangrijk

kenmerk van de genoemde erf- en schenkbelasting is dat er door de wetgever een progressie in de belastingtarieven is ingebouwd. Naarmate de verkrijging hoger is, neemt het belastingtarief toe.

Fiscale besparing

De heffing van erfbelasting wordt door velen als onredelijk ervaren. Door slim om te gaan met de fiscale mogelijkheden kan echter wel vaak op de verschuldigde erfbelasting worden bespaard. Uiteraard is een besparing alleen aan de orde als er (enig) vermogen is opgebouwd. Daarbij zullen de besparingsmogelijkheden groter zijn naarmate het opgebouwde vermogen groter is. Ondanks dat nalatensplan misschien niet

voor iedereen mogelijkheden biedt mag dit onderdeel in de diverse overwegingen van het financieel plan niet ontbreken.

Schenking tijdens het leven

Soms is het voldoende om tijdens het leven een passend testament en een notariële volmacht op te laten stellen door een notaris. Maar vaak gaat de nalatensplan verder. Er zal dan ook nagedacht kunnen worden over het tijdens het leven overhevelen van vermogen naar de toekomstige erfgenamen. Een schenking tijdens het leven vormt daarbij eigenlijk een voorschot op de te ontvangen toekomstige erfenis. Door gedurende een aantal jaren delen van het vermogen te schenken wordt

de progressie in de belastingheffing (deels) uitgeschakeld.

Voorbeeld

Waarom de overdracht van vermogen tijdens het leven aantrekkelijk kan zijn, blijkt uit onderstaande eenvoudige voorbeeld: Karel heeft een vermogen van € 400.000 (spaargeld) en één dochter. Bij overlijden van Karel is er afgerond € 63.500 aan erfbelasting verschuldigd door de dochter. Dit komt neer op ongeveer 16% aan belastingheffing. Als Karel tijdens het leven in een periode van vier jaren de spaartegoeden overdraagt aan zijn dochter is er opeens nog maar € 38.000 aan schenkbelasting verschuldigd. De totale heffing bedraagt 9,5%. In dit eenvoudige voorbeeld kan maar liefst € 25.500 worden bespaard.

Planning

Het is essentieel dat de overdracht van vermogen naar toekomstige erfgenamen met beleid plaatsheeft. Als namelijk later blijkt dat er in de eigen financiële huishouding tekorten ontstaan, kan de vermogensoverdracht veelal niet meer worden teruggedraaid. Een cijfermatige onderbouw van de financiële situatie – rekening houdend met een voorgenomen schenkingstraject – kan ervoor zorgen dat er ook in deze situatie later geen onaangename verrassingen ontstaan.

Vrijstellingsbedragen

Naast het behalen van een tariefvoordeel door het wegnemen van de progressie kan met het schenken tijdens het leven ook worden geprofiteerd van de diverse vrijstellingsbedragen. Jaarlijks mag bijvoorbeeld aan de kinderen een bedrag van ruim € 5.000 onbelast worden geschonken. Voor kleinkinderen bedraagt de jaarlijkse schenkingsvrijstelling ruim € 2.000. Door jaarlijks gebruik te maken van de vrijstellingsbedragen kan vaak ook aanzienlijk worden bespaard. In een eenvoudig voorbeeld kan ook hier worden geschetst dat het in bepaalde situaties aantrekkelijk kan zijn om te schenken tijdens het leven.

Voorbeeld

Karel uit het vorige voorbeeld schenkt gedurende 15 jaar een bedrag van € 5.000 aan zijn dochter en € 2.000 aan zijn kleinkind. Karel heeft 3 kleinkinderen. In een periode van 15 jaar wordt er dus € 165.000 aan vermogen onbelast (binnen de jaarlijkse vrijstelling) overgedragen aan zijn dochter en drie kleinkinderen. Zou Karel de vermogensoverdracht hebben uitgesteld tot het moment van zijn overlijden, dan is over dit bedrag aan vermogen (€ 165.000) minimaal € 33.000 erfbelasting verschuldigd. Al met al leidt de schenking tijdens het leven tot een besparing van minimaal € 33.000.

Verhoogde vrijstelling

Verder zijn er in de schenkbelasting diverse extra mogelijkheden om (eenmalig) van verhoogde vrijstellingen gebruik te maken. Te denken valt onder meer aan de schenking voor de financiering van de aankoop of verbouwing van een eigen woning van de verkrijger. Ook voor de aflossing van een eigenwoningsschuld mag er onbelast worden geschonken. Een voorwaarde voor de toepassing van de verhoogde schenkingsvrijstelling eigen woning is dat de verkrijger minimaal 18 jaar is maar nog geen 40 jaar. Daarbij moet het geschonken bedrag worden gebruikt voor de financiering van de eigen woning of de aflossing van de schuld die op de woning rust. Er mag daarbij onder voorwaarde in totaal een bedrag van ruim € 100.000 onbelast worden geschonken. Minder mag uiteraard ook. In tegenstelling tot een aantal andere vrijstellingsbedragen is de verhoogde schenkingsvrijstelling eigen woning ook van toepassing bij een schenking aan overige personen. Het is hier dus niet verplicht dat de verkrijger een kind is van de schenker.

Papieren schenking

Bij de overdracht van vermogen

aan toekomstige erfgenamen is het in veel situaties niet gewenst het vermogen (volledig) over te dragen in de vorm van geld. De beperking van de liquiditeitspositie van de schenker wordt bij schenkingen in geld vaak te veel beperkt. Voor dergelijke situaties bestaat de mogelijkheid om te schenken op papier. Een papieren schenking wordt ook wel een schenking onder schuldenaars genoemd. De schenker doet een schenking maar deze wordt niet echt uitbetaald. Er ontstaat feitelijk een schuldverhouding tussen de schenker en de verkrijger. Een van de voorwaarden is dat een dergelijke schenking op papier notarieel wordt vastgelegd. Ook zal jaarlijks minimaal 6% rente moeten worden betaald op de schuldige gebleven schenking. De rente is hierbij verschuldigd door de schenker. Juist die betaling van rente door de schenker vormt daarbij in veel situaties juist een extra mogelijkheid om onbelast vermogen over te dragen.

Conclusie

In sommige situaties kan het aantrekkelijk zijn na te denken over het overhevelen van vermogen tijdens het leven. Of dit voordeel biedt en überhaupt noodzakelijk en mogelijk is zal echter altijd afhangen van uw persoonlijke financiële situatie. Alvorens tot actie over te gaan zal een en ander goed moeten worden beoordeeld. Op welke wijze vorm wordt gegeven aan de gewenste overdracht van vermogen is een ander belangrijk punt. Overdracht van vermogen in de vorm van geld beperkt de liquiditeitspositie vaak te veel. Een papieren schenking is dan misschien een passende oplossing. Een combinatie van schenkingsvormen biedt daarbij doorgaans een nog betere oplossing.

*Gerbert Middelkoop, zelfstandig financieel planner en belastingadviseur.
(06 13 01 04 20)*

COLUMN

Gerbert Middelkoop

FFP RB

Pensioenakkoord?

Het overleg over een pensioenakkoord lijkt voorzichtig weer op gang te zijn gekomen. In ieder geval op het moment van het schrijven van deze column. Toch realiseer ik mij dat de kaarten er ten tijde van het lezen van deze column weer heel anders bij kunnen liggen. Het pensioenvraagstuk is al jaren een politiek gevoelig onderwerp. De diverse belanghebbenden kunnen maar niet tot elkaar komen. Als de belangen groot zijn en de partijen lijnrecht tegenover elkaar staan ga je er niet zomaar uitkomen. Dit is wel gebleken. Met het hernieuwd opstarten van het overleg is er hoop ... en ook vrees ...

Ondanks de staking in het OV is er begrip voor de argumenten van de vakbonden die de belangen van de werknemers behartigen. Ik denk echter dat het constructief overleggen over ieders zienswijze meer soelaas biedt. Daarbij is er volgens mij besef nodig dat de situatie rondom het pensioen niet meer mag worden vergeleken met situaties uit het verleden. Vroeger hadden we eerst recht op VUT of vroegpensioen gevolgd door een mooie en gegarandeerde eindloonregeling. En natuurlijk een AOW-uitkering vanaf 65 jaar. Helaas is de wereld veranderd en zijn al deze prachtige faciliteiten niet meer haalbaar. De reden is ook nog eens heel beperkt beïnvloedbaar. We worden nu eenmaal met zijn allen stelselmatig ouder en de rentestand is al jaren extreem laag.

Als ik in dat kader kijk naar het huidige wensenlijstje van de vakbonden is er voor een pensioenakkoord heel wat nodig. De bevroering van de AOW-leeftijd op 66 jaar is daarbij een essentieel onderdeel. Deze bevroering moet daarna worden gevolgd door een tragere stijging dan het kabinet nu voorstaat. Ook de afschaffing van de VUT-heffing bij vervroegde pensionering en de indexatie van de pensioenen is een hottopic. Verder bestaat de uitdrukkelijke wens op een regeling voor aanvullend pensioen voor iedereen, ongeacht werknemer, zzp'er of uitzendkracht. En dan is er ook nog het vraagstuk voor de mensen met een zwaar beroep. Zonder in de verwijtende sfeer te komen is het nogal wat hetgeen de vakbonden hier wensen. Al deze aanpassingen leiden tot een enorme lastenstijging die binnen de overheidsbegroting moeten worden gefinancierd. Zoals u ook wel weet komt het kostenplaatje op de schouders van de burgers zelf te liggen. Wij zijn immers degene die de belastingen jaarlijks betalen. Wat mij daarbij verder bezighoudt zijn de verschillende belangen bij de toekomstige pensioengerechtigden. De (bijna) pensioengerechtigden hebben een andere positie t.o.v. de jongeren die nog lang niet aan pensioen mogen denken. Ook het fenomeen 'zwaar beroep' is daarbij een lastige. Ik hoor regelmatig als zwaar beroep de stratenmaker voorbij komen. Ik ga niet ontkennen dat dit lichamelijk een zwaar beroep is. Ik vrees helaas wel dat het goed is zaken te nuanceren. Ook een zittend beroep kan geestelijk heel zwaar zijn. Het bevoordelen of benadelen van bepaalde groepen ligt gevoelig en zal altijd leiden tot scheve gezichten. Het te veel vasthouden aan eerdere verworvenheden leidt tot een te eenzijdige, misschien wel egoïstische blik op het hele verhaal. Ik hoop oprecht dat de diverse partijen in het brede belang het overleg oppakken. Een ding is daarbij zeker. Alle partijen zullen water bij de wijn moeten doen. Hoe het allemaal uitpakt zal de toekomst uitwijzen. Laten we daarbij vooral kijken naar wat we wel hebben gekregen en niet wat we zijn kwijtgeraakt. Deze benadering zal in de (huidige pensioen)wereld in ieder geval tot een positievere blik leiden.